

Sygn. akt III AUa 1047/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

del. SSO Joanna Baranowska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Kamila Tomasik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 maja 2015 r. w Ł.

sprawy **T. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o przeliczenie emerytury,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 15 lipca 2014 r. sygn. akt V U 1576/13,

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1047/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 października 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy T. J. prawa do przeliczenia emerytury przy zastosowaniu przelicznika 14 miesięcy za każdy rok pracy na kolei co do okresów od 1 lipca 1984 roku do 30 września 1990 roku oraz od 11 grudnia 1991 roku do 27 grudnia 2000 roku, kiedy pracował on na stanowisku maszynisty instruktora. W uzasadnieniu wskazał, że stanowisko maszynista instruktor nie jest wymienione w art. 43 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Od powyższej decyzji złożył odwołanie w dniu 20 listopada 2013 roku T. J., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez zastosowanie powyższego przelicznika.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 15 lipca 2014 roku w sprawie sygn. akt VU 1576/13 Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do zaliczenia T. J. okresu pracy na stanowisku maszynisty instruktora od 1 lipca 1984 roku do 30 września 1990 roku oraz od 11 grudnia 1991 roku do 27 grudnia 2000 roku przy zastosowaniu przelicznika 14 (czternastu) miesięcy za każdy rok pracy na kolei.

Powyższy wyrok zapadł w tak ustalonym stanie faktycznym:

T. J., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 28 listopada 2008 roku wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 9 grudnia 2008 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał T. J. prawo do emerytury poczynając od dnia 6 grudnia 2008 roku. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględnił 37 lat, 11 miesięcy okresów składkowych oraz 8 lat i 2 miesiące okresów nieskładkowych. Przyznając emeryturę ZUS uwzględnił okresy zatrudnienia wnioskodawcy na kolei na stanowiskach pomocnika maszynisty pojazdów trakcyjnych oraz maszynisty pojazdów trakcyjnych od 1 marca 1966 roku do 22 kwietnia 1968 roku, od 28 kwietnia 1970 roku 30 czerwca 1984 roku oraz od 1 października 1990 roku do 10 grudnia 1991 roku z zastosowaniem przelicznika 14 miesięcy za każdy pełny rok zatrudnienia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 139,99%. W dniu 9 października 2013 roku T. J. wniósł o przeliczenie emerytury z zastosowaniem przelicznika 14 miesięcy za każdy rok pracy na elektrycznym pojeździe trakcyjnym w okresach od 1 lipca 1984 roku do 30 września 1990 roku oraz od 11 grudnia 1991 roku do 27 grudnia 2000 roku wskazując, iż w ww. okresach pracował na stanowisku maszynisty instruktora. W okresie od 28 lipca 1965 roku do 27 grudnia 2000 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Zakładzie (...) w Ł.. W okresach od 1 lipca 1984 roku do 30 września 1990 roku oraz od 11 grudnia 1991 roku do 27 grudnia 2000 roku T. J. pracował w (...) Zakładzie (...) w Ł. na stanowisku maszynisty instruktora. Na stanowisku maszynisty instruktora wnioskodawca wykonywał pracę maszynisty pojazdów trakcyjnych, a jednocześnie wykonywał szkolenia teoretyczne i praktyczne i szkolenia podtrzymujące nabyte umiejętności dla pomocników maszynistów oraz maszynistów. Wnioskodawca prowadząc zajęcia praktyczne uczył technikę jazdy (tj. techniki rozruchu, prowadzenia i zatrzymania pociągu). w trakcie prowadzenia pojazdu, a ponadto prowadził wykłady teoretyczne dla maszynistów. Wykłady teoretyczne odbywały się raz w miesiącu, a w późniejszym okresie raz na kwartał. Zarówno maszyniści uczestniczący w szkoleniach, jak i prowadzący je instruktorzy mieli wliczany czas trwania zajęć do czasu pracy. Będąc zatrudnionym na stanowisku maszynisty instruktora wnioskodawca wykonywał tożsamą pracę z pracą maszynisty, tj. pracował na pojeździe trakcyjnym i uczył maszynistów prawidłowej pracy, co sprowadzało się do kierowania pociągami. Praca na stanowisku maszynisty instruktora mogła być wykonywana jedynie przez najbardziej doświadczonych maszynistów, a stanowisko to było wyżej zaszeregowane niż stanowisko zwykłego maszynisty.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie. Przytaczając treść art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) Sąd ten wskazał, że każdy pełny rok zatrudnienia na kolei na parowym, spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym, w drużynach konduktorskich oraz na stanowiskach manewrowych lub ustawiaczy liczy się jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei. W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie ZUS niezasadnie odmówił zastosowania przelicznika wskazanego w cyt. przepisie do okresów zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Zakładzie (...) w Ł. od 1 lipca 1984 roku do 30 września 1990 roku oraz od 11 grudnia 1991 roku do 27 grudnia 2000 roku na stanowisku maszynisty instruktora. Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zeznania świadków M. K. i J. W. oraz zeznania wnioskodawcy wskazując, że wynika z nich, iż będąc zatrudniony na stanowisku maszynisty instruktora skarżący wykonywał takie same obowiązki jak maszynista pojazdów trakcyjnych, albowiem jego praca sprowadzała się faktycznie do kierowania pociągów, z tym że jednocześnie uczył pomocników maszynistów i maszynistów prawidłowej techniki jazdy. Zeznania te są logiczne i spójne i korespondują z pozostałym materiałem dowodowym sprawy, w tym w szczególności z przedłożoną przez wnioskodawcę w toku postępowania instrukcją dla maszynisty instruktora. Wiarygodność wskazanych wyżej dowodów nie została przy tym w żaden sposób zakwestionowana przez ZUS. Sąd Okręgowy wskazał, że praca na stanowisku maszynisty instruktora mogła być wykonywana tylko przez najbardziej doświadczonych maszynistów, a stanowisko to było wyżej zaszeregowane niż stanowisko zwykłego maszynisty. Wnioskodawca prowadził wprawdzie również zajęcia teoretyczne, ale w niewielkim zakresie czasu pracy, przy czym Sąd ten zauważył, iż uczestnikami tychże zajęć byli maszyniści i pomocnicy maszynistów, którzy zostali objęci normą przepisu art. 43 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Skoro więc uczestnictwo w zajęciach maszynistów nie stoi na przeszkodzie zastosowania wobec nich powyższej normy, to tym bardziej winna ona mieć zastosowanie do wnioskodawcy, który również uczestniczył w tychże zajęciach, jednakże w charakterze instruktora. Sąd Okręgowy podkreślił, że stanowisko to znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 listopada 2011 roku z dnia 15 listopada 2011 roku, III AUa 712/11, LEX nr 1171266 w którym stwierdzono, iż praca na stanowisku maszynisty instruktora trakcji spalinowej i elektrycznej stanowi pracę na pojeździe trakcyjnym, uzasadniającą

korzystniejsze jej zaliczenie przy ustalaniu prawa do kolejowej emerytury w sposób określony w art. 43 ust.2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podobne stanowisko zaprezentował także Sąd Okręgowy w Gdańsku uzasadnieniu wyroku z dnia 7 listopada 2013 roku w sprawie VII U 1696/13 (opubl. Portal Orzeczeń MS). Sąd Okręgowy podkreślił, że przyznając emeryturę ZUS uwzględnił wnioskodawcy okresy zatrudnienia na stanowisku pomocnika maszynisty pojazdów trakcyjnych z zastosowaniem przelicznika 14 miesięcy za każdy pełny rok zatrudnienia, mimo że będąc zatrudnionym na tym stanowisku wnioskodawca nie kierował samodzielnie pociągami, a jedynie obserwował szlak i informował maszynistę o sygnałach drogowych itp., a jednocześnie odmówił zastosowania ww. przelicznika do okresów pracy na stanowisku maszynisty instruktora, w sytuacji gdy praca na tym stanowisku sprowadzała się w istocie do prowadzenia pociągów. Takie stanowisko organu rentowego nie znajduje akceptacji Sądu.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł organ rentowy zaskarżając w całości wymieniony wyrok i zarzucając: rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 114 ust. 1 w zw. z art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 z p. zm.) przez przyznanie wnioskodawcy T. J. prawa do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem okresów pracy na stanowisku maszynisty instruktora od dnia 1 lipca 1984 r. do dnia 30 września 1990 r. oraz od dnia 11 grudnia 1991 r. do dnia 27 grudnia 2000 r. przy zastosowaniu przelicznika 14 miesięcy za każdy rok pracy na kolei, podczas gdy wnioskodawca nie ma prawa do takiego przeliczenia emerytury.

W uzasadnieniu apelujący wskazał, że stanowisko Sądu Okręgowego pozostaje w sprzeczności z treścią art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z powołanym przepisem każdy pełny rok zatrudnienia na kolei na parowym, spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym, w drużynach konduktorskich oraz na stanowiskach manewrowych lub ustawiaczy liczy się jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei. Przez zatrudnienie na parowym, spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym należy rozumieć pracę na stanowiskach: starszego maszynisty pojazdu trakcyjnego, maszynisty pojazdu trakcyjnego, młodszego maszynisty pojazdu trakcyjnego, starszego maszynisty pojazdu trakcyjnego pomocnika maszynisty pojazdu trakcyjnego oraz palacza parowozu. W okresach od dnia 1 lipca 1984 r. do dnia 30 września 1990 r. oraz od dnia 11 grudnia 1991 r. do dnia 27 grudnia 2000 r. wnioskodawca nie był zatrudniony na żadnym z wymienionych wyżej stanowisk. Powyższe potwierdza pismo (...) w Ł. z dnia 8 października 2013 r. Z treści w/w pisma wynika, że wnioskodawca był zatrudniony w okresach:

- od dnia 1 marca 1966 r. do dnia 22 kwietnia 1968 r. oraz od dnia 28 kwietnia 1970 r. do dnia 30 czerwca 1971 r. na stanowisku pomocnika maszynisty pojazdów trakcyjnych,
- od dnia 1 lipca 1971 r. do dnia 30 czerwca 1984 r. oraz od dnia 1 października 1990 r. do dnia 10 października 1991 r. na stanowisku maszynisty pojazdów trakcyjnych.

Natomiast w okresach od dnia 1 lipca 1984 r. do dnia 30 września 1990 r. oraz od dnia 11 grudnia 1991 r. do dnia 27 grudnia 2000 r. wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku maszynisty instruktora. Oznacza to, że w okresach tych wnioskodawca nie wykonywał pracy na stanowiskach starszego maszynisty pojazdu trakcyjnego, maszynisty pojazdu trakcyjnego, młodszego maszynisty pojazdu trakcyjnego, starszego maszynisty pojazdu trakcyjnego pomocnika maszynisty pojazdu trakcyjnego oraz palacza parowozu, która to praca upoważniałaby do zastosowania przelicznika za każdy pełny rok pracy na kolei jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Sąd I instancji wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie tak w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy jak i treści obowiązujących przepisów prawnych. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, nie kwestionowane przez apelującego, są prawidłowe i zadawalające do rozpoznania apelacji, stąd też Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne.

Kwestia sporną w niniejszej sprawie było, czy praca ubezpieczonego na stanowisku maszynisty-instruktora, wykonywana od 1 lipca 1984 roku do 30 września 1990 roku oraz od 11 grudnia 1991 roku do 27 grudnia 2000 roku stanowiła zatrudnienie, do którego można zastosować korzystniejszy przelicznik stażu, tj. uwzględniając 14 miesięcy zatrudnienia za każdy pełny rok kalendarzowy. Charakter pracy ubezpieczonego nie był przez organ rentowy kwestionowany w apelacji.

Spór zatem sprowadza się do zakwestionowania przez organ rentowy oceny prawnej dokonanej przez Sąd I instancji, w której to ocenie Sąd Okręgowy uznał, że wykonywana przez ubezpieczonego w spornym okresie praca w charakterze maszynisty - instruktora spełnia dyspozycję przepisu art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia oraz stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, a wobec trafności ustaleń oraz oceny dokonanych przez Sąd I instancji, zawartych w pisemnym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny nie znajduje potrzeby jej powtórzenia. Powyższe stanowisko znajduje oparcie w orzecznictwie sądów apelacyjnych. Przedstawione przez organ rentowy w apelacji argumenty nie wnoszą do sprawy żadnych nowych okoliczności faktycznych ani prawnych, mogących stanowić podstawę zmiany zaskarżonego orzeczenia, a stanowią jedynie polemikę z dokonaną przez Sąd I instancji w ramach swobodnej oceny dowodów interpretacją przepisów ustawy. Nadto, interpretacja ta wsparta jest stabilnym orzecznictwem sądowym tak np. w wyroku z dnia 15 listopada 2011 r. sygn.. akt. III AUa 712/11 Sąd Apelacyjny w Katowicach wskazał, że zatrudnienie na stanowisku maszynisty - instruktora trakcji spalinowej i elektrycznej stanowi pracę na pojeździe trakcyjnym uzasadniającą korzystniejsze jej zaliczenie przy ustalaniu prawa do kolejowej emerytury w sposób określony w art.43 ust.2 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (LEX nr 1171266, Biul.SAKa (...), OSA 2012/12/96-102) .

Apelujący zarzuca również naruszenie prawa materialnego tj. art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 z p. zm.). W istocie decyzją z dnia 9 grudnia 2008 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał T. J. prawo do emerytury i do ustalenia wysokości emerytury uwzględnił 37 lat, 11 miesięcy okresów składkowych oraz 8 lat i 2 miesiące okresów nieskładkowych. Przyznając emeryturę ZUS uwzględnił okresy zatrudnienia wnioskodawcy na kolei na stanowiskach pomocnika maszynisty pojazdów trakcyjnych oraz maszynisty pojazdów trakcyjnych od 1 marca 1966 roku do 22 kwietnia 1968 roku, od 28 kwietnia 1970 roku 30 czerwca 1984 roku oraz od 1 października 1990 roku do 10 grudnia 1991 roku z zastosowaniem przelicznika 14 miesięcy za każdy pełny rok zatrudnienia. Do wniosku ubezpieczony załączył świadectwo pracy oraz zaświadczenie potwierdzające zatrudnienie na kolei na elektrycznym pojeździe trakcyjnym w okresach: od 01.03.1966r. do 22.04.1968r.; od 28.04.1970 r. do 30.06.1984r.; od 01.10.1990r. do 10.12.1991r. Podkreślić należy, że dopiero do wniosku z dnia 09.10.2013r. wnioskodawca załączył zaświadczenie z dnia 08.10.2013r. wystawione przez (...) S.A. potwierdzające nadto, że w okresie od 01.07.1984r. do 30.09.1990r. i od 11.12.1991 r. do 27.12.2000 r. był zatrudniony na stanowisku maszynisty instruktora.

Zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

Z cytowanego przepisu art. 114 ust. 1 wynika, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99 - OSNAPiUS 2000 nr 19 poz. 734; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r. III UZP 5/03 - OSNAPiUS rok 2003, Nr. 18, poz. 442/.

W prawie ubezpieczeń społecznych związanie sądu (a także organu rentowego) ostateczną decyzją nie ma charakteru bezwzględne. Istnieje możliwość dokonania ponownych ustaleń warunkujących prawo lub wysokość przyznanego

wcześniej świadczenia, jednak dopiero po spełnieniu przesłanek określonych w art. 114 ust. 1 u.e.r.f.u.s. ZUS nie ma podstaw do ponownego ustalenia emerytury, jeśli zainteresowany nie przedstawi dokumentów lub okoliczności zmieniających jego sytuację (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r. III UK 150/13; LEX nr 1458793).

W niniejszej sprawie ubezpieczony przedłożył "nowy" dowód, który nie był znany w poprzednim postępowaniu, zaś przytoczona przez apelującego argumentacja jest pozbawiona racji bytu, bowiem Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił zgromadzony materiał dowodowy. Organ rentowy nie dysponował wcześniej w/w dokumentem i fakt ten jest bezsporny.

Tym samym uznać należało, że Sąd Okręgowy nie naruszył prawa materialnego tj. art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem prawidłowo ocenił, że zaświadczenie z dnia 08.10.2013r. stanowi zgodnie z treścią cyt. przepisu „nowy dowód”, który potwierdza okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, a które nie były znane organowi w chwili orzekania i mają one istotny wpływ na wysokość prawa do świadczenia wnioskodawcy.

W tym stanie rzeczy, podzielając w pełni stanowisko Sądu Okręgowego i nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.